

Regeringens proposition

1996/97:101

Vissa ändringar i annonsbestämmelserna i radio- och TV-lagen (1996:844), m.m. Prop. 1996/97:101

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 13 mars 1997

Göran Persson

Marita Ulvskog
(Kulturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att annonsreglerna ändras på så sätt att den särskilda begränsning av mängden annonser som får sändas under bästa sändningstid tas bort och att högsta tillåtna annonsmängd höjs från åtta till tio minuter under sändningstiden mellan klockan 19.00 och 24.00. Det införs även en möjlighet för staten att i ett sändningstillstånd ställa villkor om regionala sändningar och regionala produktioner. Bestämmelserna om återkallelse av tillstånd kompletteras på så sätt att sanktionen kan bli tillämplig för det fall ett villkor om programföretags ägarförhållanden åsidosätts på ett väsentligt sätt. Det föreslås även att den som meddelas ett tillfälligt sändningstillstånd skall utse utgivare.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.....	4
2.2	Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).....	6
3	Ärendet och dess beredning.....	10
4	Bakgrund.....	10
4.1	Gällande rätt.....	10
4.1.1	Radio- och TV-lagen.....	10
4.1.2	Regeringens tillstånd till markbundna sändningar....	11
4.2	Behovet av ändringar.....	11
5	Vissa ändringar i annonsbestämmelserna.....	13
6	Regionala sändningar och produktioner.....	15
7	Övriga frågor.....	17
8	Författningskommentar.....	20
8.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.....	20
8.2	Förslaget till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).....	20
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorians förslag.....	22
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	23
Bilaga 3	Sammanställning av remissyttranden över promemorian...	29
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	35
Bilaga 5	Lagrådet.....	41
Utdrag ur protokoll	vid regeringssammanträde den 13 mars 1997.....	42
Rättsdatablad		43

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 1996/97:101

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden,
2. lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

- dels att 3 kap. 6 a–6 d §§ skall upphöra att gälla,
- dels att rubriken närmast före 3 kap. 6 a § skall utgå,
- dels att 3 kap. 3–6 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 3 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Sändningar i närradio

Sändningar med tillstånd av Radio- och TV-verket

3 kap. 3 §²

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 4 kap. radio- och TV-lagen (1996:844) skall utse en utgivare för programverksamheten. Sammanslutningen skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är utgivare.

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 4 kap. radio- och TV-lagen (1996:844) skall utse en utgivare för programverksamheten. Detsamma gäller innehavare av tillstånd enligt lokalradiolagen (1993:120) eller enligt 2 kap. 2 § fjärde stycket radio- och TV-lagen. Sammanslutningen eller tillståndshavaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är utgivare.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, skall sammanslutningen omedelbart

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, skall sammanslutningen eller till-

¹ Senaste lydelse av
3 kap. 6 a § 1994:400
3 kap. 6 b § 1994:400
3 kap. 6 c § 1993:123
3 kap. 6 d § 1993:123.

² Senaste lydelse 1996:854.

utse ny utgivare. Denne skall anmälas så som föreskrivs i första stycket.

ståndshavaren omedelbart utse ny utgivare. Denne skall anmälas så som föreskrivs i första stycket

4 §³

En ställföreträdare för utgivaren skall vara godkänd av den sammanslutning som har utsett utgivaren. Utgivaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är ställföreträdare.

En ställföreträdare för utgivaren skall vara godkänd av den sammanslutning som har utsett utgivaren eller av den som innehar tillståndet. Utgivaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är ställföreträdare.

5 §

Till varje anmälan enligt 3 eller 4 § skall fogas bevis att utgivaren eller ställföreträdaren uppfyller de behörighetsvillkor som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att han har åtagit sig uppdraget. I fråga om ställföreträdare skall det dessutom visas att sammanslutningen har godkänt honom.

Till varje anmälan enligt 3 eller 4 § skall fogas bevis att utgivaren eller ställföreträdaren uppfyller de behörighetsvillkor som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att han har åtagit sig uppdraget. I fråga om ställföreträdare skall det dessutom visas att sammanslutningen eller tillståndshavaren har godkänt honom.

6 §

Varje sändning av ett radioprogram i närradio skall avslutas med en uppgift om vilken sammanslutning som har sänt programmet. Om en ställföreträdare för utgivaren har tjänstgjort, skall det samtidigt lämnas en uppgift om ställföreträdarens namn.

När ställföreträdaren för en utgivare har tjänstgjort skall hans namn anges i sändningen. Dessutom skall varje sändning av ett radioprogram i närradio avslutas med en uppgift om vilken sammanslutning som har sänt programmet

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1997.

³ Senaste lydelse 1994:400.

2.2 Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

Prop. 1996/97:101

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 §, 7 kap. 5 §, 8 kap. 1 § och 11 kap. 2 § radio- och TV-lagen (1996:844) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 2 §

Villkor för sändningstillstånd får även avse skyldighet att

1. sända program till hela landet eller till en viss del av landet,

2. sända under en viss minsta tid,

3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,

4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket,

5. utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade,

6. bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen,

7. använda en viss sändningsteknik,

8. använda vissa radioändare,

9. ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmets ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,

10. iaktta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket om beriktigande även i fråga om ljudradion,

11. sända genmälen,

12. i programverksamheten respektera den enskildes privatliv,

Villkor för sändningstillstånd får även avse skyldighet att

1. sända program till hela landet eller till en viss del av landet,

2. sända under en viss minsta tid,

3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,

4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket,

5. utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade,

6. bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen,

7. använda en viss sändningsteknik,

8. använda vissa radio-sändare,

9. ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmets ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,

10. iaktta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket om beriktigande även i fråga om ljudradion,

11. sända genmälen,

12. i programverksamheten respektera den enskildes privatliv,

13. sända ett mångsidigt programutbud,

14. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,

15. till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt denna lag, och

16. utforma sändningarna på sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet.

13. sända ett mångsidigt programutbud,

14. regionalt sända och producera program,

15. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,

16. till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt denna lag, och

17. utforma sändningarna på sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet.

7 kap.

5 §

Annonser får sändas högst åtta minuter under en timme mellan hela klockslag. I TV-sändning får denna tid dock i rena undantagsfall utsträckas till högst tio minuter. Om sändningstiden inte omfattar en timme mellan hela klockslag får annonser sändas under högst tio procent av den tiden.

Annonser får i en TV-sändning sändas under högst tio procent av sändningstiden per dygn samt under högst tio procent av sändningstiden mellan klockan 18.00 och 24.00.

Annonser får sändas högst åtta minuter under en timme mellan hela klockslag. I TV-sändning får denna tid dels under sändningstiden mellan klockan 19.00 och 24.00 dels i rena undantagsfall, utsträckas till högst tio minuter. Om sändningstiden inte omfattar en timme mellan hela klockslag får annonser sändas under högst tio procent av den tiden.

Annonser får i en TV-sändning sändas under högst tio procent av sändningstiden per dygn

Programtjänster som uteslutande är avsedda för program där publiken erbjuds att beställa varor eller tjänster (försäljningsprogram) får trots vad som sägs i första och andra stycket sändas i televisionen. Med programtjänst avses ett samlat utbud av program som sänds under en gemensam beteckning. Utöver vad som följer av 6 kap. 9 § skall programtjänstens beteckning anges i början och i slutet av sändningen.

8 kap.

1 §

Var och en som äger eller annars förfogar över en anläggning för trådsändning där TV-program sänds vidare till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än tio bostäder skall se till att de boende i fastigheter som är anslutna till anläggningen kan ta emot sådana TV-sändningar som sker med stöd av tillstånd från regeringen och som är avsedda att kunna tas emot av var och en i området. Sändningarna skall kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen. Sändningsplikten gäller även sändningar som en tillståndshavare sänder för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd enligt 2 kap. 2 § femte stycket eller med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 3 kap. 5 §.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 3 kap. 5 §.

11 kap.

2 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen får återkallas om tillståndshavaren väsentligt brutit mot de villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 1–3 §§ eller mot föreskrifterna i 6 kap. 1–5 §§ eller 7 kap. 1–10 §§.

Ett tillstånd som meddelats av regeringen får återkallas om tillståndshavaren väsentligt brutit mot de villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 1–3 §§ eller mot föreskrifterna i 6 kap. 1–5 §§ eller 7 kap. 1–10 §§. Detsamma gäller, om ett sådant villkor som avses i 3 kap. 4 § andra stycket har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd som meddelats av regeringen får också återkallas, om tillståndshavaren förfogar över mer än ett sådant tillstånd, antingen direkt eller genom företag där tillståndshavaren på grund av aktie- eller andelsinnehav eller avtal ensam har ett bestämmande inflytande. Återkallelsen skall då avse det eller de tillstånd som meddelats efter det första tillståndet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1997. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om sändningar som har skett före ikraftträdandet.

I regeringens proposition Digitala TV-sändningar konstaterades att regeringen under vissa förutsättningar avsåg att under våren återkomma till riksdagen med ett förslag om en ändring av radio- och TV-lagen såvitt avser bestämmelserna om annonstidens fördelning under dygnet m.m. (prop. 1996/97:67 s. 37 f.). I en promemoria upprättad inom Kulturdepartementet redovisades förslag till sådana regler samt vissa andra ändringar som rör radio- och TV-lagstiftningen (Dnr Ku97/187/RTV). En sammanfattning av promemorians förslag finns i bilaga 1. Promemorians lagförslag återfinns i bilaga 2. Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns i bilaga 3.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 27 februari 1997 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i bilaga 4.

Lagrådet, vars yttrande finns i bilaga 5, har lämnat förslagen utan erinran.

4 Bakgrund

4.1 Gällande rätt

4.1.1 Radio- och TV-lagen

När radio- och TV-lagen (1996:844) trädde i kraft den 1 december 1996 ersatte den sju författningar om radio och TV, bl.a. radiolagen (1966:755), närradiolagen (1982:459), lagen (1981:508) om radiotidningar, lagen (1992:1356) om satellitsändningar av televisionsprogram till allmänheten och lagen (1991:2027) om kabelsändningar till allmänheten. Genom den nya lagen har bestämmelserna för ljudradio och TV förts samman i en lag som skall gälla för sändningar av programföretag, oavsett vilken teknik som används för sändningarna. Bestämmelserna om lokalradio finns dock kvar i lokalradiolagen (1993:120) i avvaktan på behandlingen av lokal- och närradiokommitténs betänkande (SOU 1996:176).

Radio- och TV-lagen är tillämplig på sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten och avsedda att tas emot med tekniska hjälpmedel. Den innefattar sändningar i marknätet, över satellit och genom kabel. Sändningar genom tråd omfattas av lagen endast om sändningarna når fler än 100 bostäder. För att kabeloperatörer skall vara skyldiga att vidareända vissa program i kabelnät räcker det med en täckning på mer än tio bostäder.

På grund av det begränsade frekvensutrymmet är sändningar på frekvenser under tre gigahertz tillståndspliktiga. Regeringen meddelar tillstånd att sända TV-program och att till hela landet eller till utlandet sända ljudradioprogram. Regeringen meddelar även tillstånd till lokala digitala ljudradiosändningar (DAB) och – om särskilda skäl föreligger – lokala ljudradiosändningar som inte är närradio eller lokalradio. Övriga tillståndspliktiga sändningar prövas av Radio- och TV-verket. Verket kan meddela tillstånd att sända lokalradio och närradio samt att under en begränsad tid om högst två veckor sända television eller ljudradio som inte är närradio eller lokalradio.

För de tillståndsfria sändningarna uppställs i lagen ett krav på att den som bedriver sändningsverksamheten skall anmäla sig för registrering hos Radio- och TV-verket. Detsamma gäller för den som för någon annans räkning bedriver sändningsverksamhet över satellit eller upplåter satellitkapacitet.

Vissa bestämmelser i radio- och TV-lagen gäller för innehållet i alla slags sändningar och andra för innehållet i vissa av dem. Särskilda bestämmelser finns om reklam och annan annonsering, våldsskildringar, beriktigande, granskning, straff och avgifter. Till de sändningar för vilka regeringen meddelar tillstånd kan knytas villkor av olika slag. Lagen innehåller en uttömmande uppräkningslista av vilka villkor för sändningsrätten staten får ställa på ett sådant programföretag.

4.1.2 Regeringens tillstånd till markbundna sändningar

Fyra programföretag och en organisation har för närvarande tillstånd att sända markbunden television eller rikstäckande ljudradio enligt radio- och TV-lagen. Den 12 december 1996 beslutade regeringen att meddela public service-företagen Sveriges Television AB (SVT), Sveriges Radio AB (SR) och Sveriges Utbildningsradio AB (UR) tillstånd att sända ljudradio- och TV-sändningar enligt radio- och TV-lagen. Villkor och riktlinjer för vad som skulle gälla för programföretagen under den kommande tillståndsperioden har fastställts av riksdagen (prop. 1995/96:161, bet. 1995/96:KrU12, rskr. 1995/96:297). TV4 AB (publ) (TV4) meddelades samma dag tillstånd att sända rikstäckande television. Tillståndet kan betraktas som en fortsättning av det sändningstillstånd som meddelades i november 1991 (jfr prop. 1990/91:149, bet. 1990/91:KU39, rskr. 1990/91:370). Den 12 december 1996 meddelade regeringen också Sverigefinska Riksförbundet tillstånd att vidaresända finländska TV-program i Storstockholmsområdet.

4.2 Behovet av ändringar

Vid överläggningar mellan regeringen och TV4 om en förlängning av rätten att sända rikstäckande television enades parterna om villkoren för sändningarna. Regeringen meddelade därefter som nämnts ovan den 12 december 1996 sändningstillstånd i enlighet med 2 kap. 2 § första

stycket radio- och TV-lagen (1996:844). Det nya tillståndet gäller under tiden den 1 januari 1997–31 december år 2001.

I TV4:s nya sändningstillstånd skärps kraven på programföretaget på några punkter, bl.a. angående kulturproduktioner och att program skall göras tillgängliga för funktionshindrade (prop. 1996/97:67 s. 36 f.).

När det gäller regionala produktioner innebär tillståndet att den regionala förankringen skall behållas. Sättet att organisera verksamheten skall bidra till att händelser och skeenden i olika delar av landet speglas i programmen. Nyhetsförmedling och samhällsbevakning skall utgå från olika perspektiv, så att händelser inte ensidigt värderas från Stockholms utgångspunkter. Produktionsföretag som är verksamma utanför Stockholms län skall medverka i programproduktionen.

I det tidigare avtalet med TV4 fanns inga direkta krav på regionala sändningar. TV4 åtog sig ensidigt att upprätta redaktioner i Malmö, Göteborg och Norrland. Detta åtagande uppfylldes inte utan TV4 valde att i stället träffa avtal med ett flertal lokala TV-stationer som sänder regionala program på fasta tider i TV4:s sändningar.

I en gemensam skrivelse till regeringen har de 15 lokal TV-bolagen framställt önskemål om att lokal-TV:s reklamintäkter skall avgiftsbeläggas separat, för att deras överlevnad skall garanteras den vägen. Den särskilda avgiften för lokal-TV skulle därmed uppgå till 6,5–7,5 % av reklamintäkterna. En sådan konstruktion skulle innebära att lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens område måste ändras. Det kan innebära lagtekniska svårigheter att precisera vilka intäkter som skall särredovisas och omfattas av den lägre koncessionsavgiften. Bland annat av det skälet har regeringen ansett att reglerna om koncessionsavgift inte bör ändras (prop. 1996/97:67 s. 37).

Ett annat sätt att underlätta för lokal-TV-bolagen och ge bolagen bättre förutsättningar att utvecklas vidare är att överväga en förändring av bestämmelserna om annonser. I propositionen om digitala TV-sändningar angavs att en förutsättning för att regeringen skall föreslå riksdagen en sådan ändring är att TV4 före februari månads utgång 1997 träffar avtal med lokala TV-företag om att fortsätta med regionala sändningar i minst samma antal områden och i minst samma omfattning som under år 1996 (prop. 1996/97:67 s. 38). Åtagandet skall gälla hela den kommande tillståndsperioden och innebära att lokal-TV ges goda utvecklingsmöjligheter, bl.a. i fråga om ekonomiska förutsättningar och sändningstider. Presenterar TV4 ett sådant åtagande behövs följaktligen vissa ändringar i annonsbestämmelserna i radio- och TV-lagen.

Regeringens förslag: Den särskilda begränsning av mängden annonser som får sändas under bästa sändningstid utgår och annonsinslagens längd under en timme tillåts öka till tio minuter under sändningstiden mellan klockan 19.00 och 24.00.

Promemorians förslag Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Förslaget tillstyrks eller lämnas utan erinran av de flesta av remissinstanserna. Ett par av dem, Göteborgs Universitet och Rådet för mångfald inom massmedierna (mångfaldsrådet) är kritiska till tillvägagångssättet att knyta lagstiftningsbehovet till en bestämd förutsättning, TV4:s åtagande om lokal-TV, som inte har omedelbart samband med själva regleringen. De ifrågasätter dessutom lokal-TV:s betydelse för mångfalden i och med att den dominerande lokala tidningen på orten i många fall haft ett inflytande över verksamheten. Mångfaldsrådet pekar även på problemet med att reklamköparnas inflytande över programverksamheten ökar vid utökade reklam möjligheter. Granskningsnämnden för radio och TV ifrågasätter om inte reglerna för högsta tillåtna mängd annonser gjorts onödigt komplicerade och anser att den föreslagna tiominutersregeln kan göras generell. Ett par instanser förordar att Sverige ansluter sig till TV-direktivets regler om högsta tillåtna reklam mängd.

Bakgrund: Enligt artikel 18 i EG:s TV-direktiv får inte reklam tiden i en TV-sändning överstiga 15 procent av den dagliga sändningstiden (rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television, EGT nr 298, 17.1.89, s. 3 f.). Reklaminslagens längd inom en given entimmesperiod får inte heller överstiga 20 procent. Direktivet hindrar inte en medlemsstat från att uppställa strängare villkor i fråga om reklam. Sverige har utnyttjat den möjligheten. Att sända reklam i svensk tillståndspliktig television tilläts först i samband med att en ny marksänd reklamfinansierad TV-kanal skapades. Vid bestämningen av vilken reklam mängd som skulle tillåtas gjordes en avvägning mellan publikens intresse av att se programmen så ostört som möjligt och programföretagens intresse av annonsinkomster (prop. 1990/91:149 s. 99). Det konstaterades att också publiken kan ha intresse av en stor högsta annonsvolym, eftersom ökade annonsintäkter ger programföretagen möjlighet att sända mer påkostade program. Även annonstidens fördelning under dygnet och hur annonser får sättas in i sändningarna har betydelse för inkomstmöjligheterna. Radiolagens reklam bestämmelser om annonsvolym och annonsers placering överfördes i stort sett oförändrade till radio- och TV-lagen.

Skälen för regeringens förslag: Det svenska TV-landskapet innehåller en mångfald av kanaler från olika länder. Därför finns det ett starkt önskemål både från statens och publikens sida att även olika svenska regioners problem och frågeställningar behandlas i programverksamheten. Så sker i dag i SVT och TV4 och det finns ett stort allmän- och

regionalpolitiskt värde att det kan fortgå. Det är värdefullt att det enda reklamfinansierade programföretag i Sverige som sänder rikstäckande television i marknätet speglar landet som helhet och att programverksamheten inte domineras av ett Stockholmsperspektiv. En organisation för regional produktion av program kan dock vara kostsam för ett programföretag. Såsom nämnts under avsnitt 4.2 kan en förändring av annonsbestämmelserna vara ett sätt att ge lokal-TV-bolagen bättre utvecklingsmöjligheter. Det skulle ge programföretaget sådana ökade inkomstmöjligheter att större krav kan ställas på lokala eller regionala sändningar. Mot den bakgrunden anser regeringen, trots de kritiska synpunkter som har lämnats av några remissinstanser, att det är rimligt att föreslå en ändring av reklambestämmelserna för att uppnå syftet att regionala sändningar och produktioner kommer att finnas kvar.

Enligt nuvarande regler får annonser i en TV-sändning sändas under högst tio procent av sändningstiden per dygn. Denna andel skall beräknas särskilt för tiden mellan kl 18.00 och kl 24.00. Annonsinslagens längd inom en given entimmesperiod får inte heller överstiga åtta minuter, utom i rena undantagsfall då denna tid får utsträckas till tio minuter.

Regeringen finner ingen anledning att överväga en förändring när det gäller den totala mängden annonser programbolagen får sända. Såsom konstaterades när reklamreglerna infördes har dock även annonstidens fördelning under dygnet stor betydelse för ett TV-företags inkomstmöjligheter. Regeringen anser att regeln om att annonsmängden får uppgå till högst 10 % av sändningstiden under bästa sändningstid bör tas bort. Dessutom bör det tillåtas att den sammanlagda tiden för annonsinslag under sändningstiden 19.00 – 24.00 höjs till tio minuter per timme. Denna sändningstid är attraktiv för reklamköpare. Från klockan 19.00 på kvällen förekommer dessutom sällan program för de mindre barnen. Under timmarna närmaste före klockan 19.00 tittar däremot många barn på TV och de bör, så långt möjligt, förskonas från alltför mycket reklam. Huvudregeln om högst åtta minuters reklam per timme bör därför gälla för tiden före klockan 19.00. På grund av andra nu gällande skyddsregler, t.ex. förbudet mot att omge barnprogram med reklam, kommer det knappast att finnas utrymme för reklam under den vanliga barnprogramtiden på eftermiddagarna.

De nu föreslagna förändringarna av annonsreglerna påverkar, som nämnts, inte tillåtligheten av den totala mängden annonser; den får fortfarande vara högst tio procent av den dagliga sändningstiden. Däremot ger förändringarna programbolagen en större valfrihet att bestämma när annonserna skall sändas. I praktiken kan detta för TV4:s del innebära en viss ökning av den totala mängden annonser som visas eftersom TV4 för närvarande inte säljer all reklamtid. Regeringen anser dock inte att det blir utökade reklamöjligheter i sådan mängd att reklamköparnas inflytande över programverksamheten ökar påtagligt, vilket Mångfaldsrådet befarat. Förslagen innebär att radio- och TV-lagen måste ändras.

Regeringens förslag: Ett sändningstillstånd som har meddelats av regeringen skall kunna förenas med skyldigheten att regionalt sända och producera program.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens. Förslaget i promemorian preciserades till att gälla skyldigheten att sända regionalt producerade program.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna är positiva till förslaget eller lämnar det utan erinran. Några instanser anser att villkoret eller motiven till villkoret bör uttryckas tydligare; däribland Mångfaldsrådet som konstaterar att en skyldighet att sända regionalt producerade program skall avse både regionala och rikstäckande sändningar samt Radio- och TV-verket som anser att det föreslagna villkoret inte innebär att regeringen kan kräva att regionalt producerade program också skall sändas ut regionalt. Göteborgs Universitet förklarar att det är rimligt att införa ett tillståndsvillkor om regionalt producerade program men att det krävs andra åtgärder för att värna den lokala programverksamheten, t.ex. att regeringen förhandlar fram sändningstillstånd med de enskilda stationerna, låter sådana tillstånd avse en viss tid varje dag samt omförhandlar sändningstillståndet för TV4. Svenska Journalistförbundet stöder förslaget om att trygga lokal-TV:s fortsatta existens men anser det svårt att överblicka om metoden med ändrade annonsregler är den bästa. Köpmannaförbundet avstyrker förslaget och anser att kravet ryms inom villkoret om mångsidigt programutbud. Folkrörelsernas Medieförum tillstyrker förslaget och anser att TV4:s sändningstillstånd bör formas med föreskrifter om de regionala redaktionernas antal och geografiska placering på ett sätt som motsvarar de nuvarande lokala TV-stationerna.

Skälen för regeringens förslag: En av de stora skillnaderna mellan radiolagen som gällde när TV4:s koncession först beslutades och radio- och TV-lagen (1996:844) är att den nu gällande lagen innehåller en uttömmande uppräkningslista av vilka villkor som får ställas på programbolag. Motivet för de preciserade villkoren är den kritik som tidigare framförts från Lagrådet mot bakgrund av att alla yttrandefrihetsbegränsningar måste framgå av lag (prop. 1995/96:160 s. 83).

I radio- och TV-lagen finns inget villkor som kan tillämpas för att ställa krav på regionala sändningar eller redaktioner. Som en del av villkoret att sända ett mångsidigt programutbud (3 kap. 2 § p. 13) kan dock krav ställas på att händelser och skeenden i olika delar av landet skall speglas i programmen. Under det villkoret ryms dock inte sådana rent organisatoriska frågor som redaktionernas antal eller geografiska placering (prop. 1995/96:160 s. 165). Någon möjlighet för regeringen att med stöd i lagen i sändningstillståndet ställa precisa krav på ett programföretag om regionala sändningar eller redaktioner finns därför inte.

Såsom angivits under avsnitt 4.2 är bakgrunden och förutsättningen till den föreslagna ändringen av annonsbestämmelserna att TV4 lämnar ett åtagande angående regionala sändningar.

Ett sådant åtagande kan inordnas i det regelsystem som finns. Grundtanken i radio- och TV-lagens uppbyggnad är, som redan sagts, att alla krav för att få sända tillståndspliktig ljudradio eller television skall framgå av lagen, antingen i form av uttryckliga bestämmelser eller genom precisering av vilka villkor som får ställas. Det vore därför mest förenligt med radio- och TV-lagstiftningen om ett åtagande av det slag regeringen önskar av TV4 formaliseras i ett sändningstillstånd. Villkorslistan i lagen måste i så fall kompletteras. Ett annat skäl för att införa ett sådant villkor är att det finns anledning att räkna med att regeringen i en framtid med tillgång till flera digitala marksända kanaler kan behöva ställa krav på att en del av programverksamheten skall vara regionalt inriktad. I promemorian föreslogs därför att uppräkningslistan av vilka villkor staten får ställa på ett programföretag skulle kompletteras med ett villkor om regionalt producerade program.

Några remissinstanser har anfört att villkoret inte är tillräckligt tydligt och att det inte täcker en skyldighet att också sända ut program regionalt. Regeringen kan instämma i den kritiken. Genom villkoret om ett mångsidigt programutbud kan regeringen ställa krav på produktion utanför programföretaget självt och att händelser i olika delar av landet speglas i programmen. Ett krav på att sända regionalt producerade program i de rikstäckande sändningarna kan i viss omfattning anses ingå i det villkoret. Regeringen anser dock, vilket remissinstanserna instämt i, att det också skall vara möjligt att kräva att de regionalt producerade programmen skall sändas ut i regionerna. Villkoret bör därför preciseras till att gälla både en skyldighet att regionalt sända program och att producera program regionalt. Regeringen kan i villkoret precisera vilka regioner som avses.

Grundtanken är att programmen skall spegla händelser i regionen på det sätt som nu sker både i SVT:s program och i TV4:s regionalfönster. Det mest naturliga är att regionala program produceras i samma region och behandlar frågor som är viktiga för regionen. Krav skall kunna ställas på att de program som sänds ut regionalt är producerade i regionen. Tillståndsvillkoret kan dock ges en sådan utformning att även andra program i viss omfattning kan förekomma i de regionala sändningarna.

Ett villkor om regionala sändningar i skilda delar av landet och regionalt producerade program kan innebära att det är nödvändigt för programföretaget att ha en regional organisation. Detta innebär självfallet inte att staten får rätt att ställa detaljerade krav på själva utformningen av ett programföretags organisation m.m.

En ytterligare anledning till att regeringen inte i TV4:s nya sändningstillstånd kunnat ställa precisa krav på regionala sändningar är vissa uttalanden i den proposition som ligger till grund för TV4:s koncession. I propositionen konstaterades att de krav som skulle ställas på programbolaget innebar att bolaget skulle spegla hela landet i sin programverksamhet (prop. 1990/91:149 s. 163 f, bet. 1990/91:KU39 s. 40 f). Det ansågs dock inte realistiskt att räkna med att programföretaget som skulle få koncessionen skulle komma att ha en omfattande och dyrbar

organisation för regional produktion av program. De företag som var intresserade av koncessionen skulle få lägga fram sina förslag, varefter den valda lösningen i lämplig form skulle ingå i avtalet mellan staten och programföretaget. Förutsättningarna för TV4, som var det företag som fick koncessionen, har förändrats sedan dess. Med ändrade reklamregler förbättras förutsättningarna ytterligare. Mot den bakgrunden är det rimligt att ställa vissa krav på att TV4 skall regionalt producera och sända program.

7 Övriga frågor

Regeringens förslag: Sändningstillstånd skall kunna återkallas om ett tillståndsvillkor om programföretags ägarförhållanden har åsidosatts på ett väsentligt sätt. Bestämmelserna om utgivare kompletteras på så sätt att även den som meddelas ett tillfälligt sändningstillstånd skall utse utgivare.

Promemorians förslag Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget om komplettering av bestämmelsen om återkallelse av tillstånd eller lämnar förslaget utan erinran. Några instanser pekar på problemet med att en tillståndshavare kan ha svårt att påverka att villkoret följs eftersom det är ägarnas agerande som innebär att villkoret överträds. Mångfaldsrådet föreslår att bestämmelsen ändras på så sätt att regeringen skall ha en uttrycklig möjlighet att godkänna en ägarförändring. Förslaget om komplettering av bestämmelsen om utgivare tillstyrks eller lämnas utan erinran av de flesta remissinstanser. Radio- och TV-verket föreslår att bestämmelsen i 3 kap. 6 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden angående avannonsering av radioprogram i närradio tas bort eftersom den inte behövs.

Skälen för regeringens förslag: I avtalet mellan staten och Nordisk Television AB (numera TV4) som gällde till den 31 december 1996 antecknades programföretagets ägarförhållanden samt föreskrevs att staten kunde säga upp avtalet om dessa förhållanden i väsentlig mån förändrats. Bakgrunden till kravet var uttalanden i den proposition som föregick beslutet att inrätta den tredje markkanalen. I motiven slogs fast att en bred krets av ägare skulle eftersträvas, att sammansättningen av ägare skulle bli sådan att maktkoncentrationen inom medierna inte skulle förstärkas samt att avtalet mellan företaget och staten skulle medge uppsägning från statens sida om mer betydelsefulla ändringar i företagets ägarkrets skedde (prop. 1990/91:149 s. 165 f.).

Enligt 3 kap. 4 § andra stycket radio- och TV-lagen får sändningstillstånd som meddelas av regeringen förenas med villkor att ägarförhållandena och inflytandet i företaget inte får förändras mer än i begränsad omfattning. I förarbetena till bestämmelsen anges att eftersom aktier

kan säljas fritt vore det helt meningslöst att uppställa villkor om ägande, om villkoret inte också gällde under tillståndstiden (prop. 1995/96:160 s. 166). Ett av villkoren i TV4:s nya sändningstillstånd är att ägarförhållandena och inflytandet i bolaget inte i sin helhet får påtagligt förändras så att ägarkoncentrationen inom medierna ökar.

Enligt 11 kap. 2 § radio- och TV-lagen kan ett sändningstillstånd återkallas om tillståndshavaren väsentligt brutit mot lagen eller vissa av de villkor som förenats med tillståndet. I bestämmelsen har preciserats att det gäller villkor enligt 3 kap. 1-3 §§. I författningskommentaren till bestämmelsen förutsätts att det gäller alla villkor staten kan ställa samt att detta motsvarar vad som gäller enligt avtalen (prop. 1995/96:160 s. 145 f. och 193 f.). Radiolagsutredningen föreslog i sitt betänkande Ny lagstiftning om Radio och TV (SOU 1994:105) att ett sändningstillstånd som meddelats av regeringen kan återkallas om tillståndshavaren väsentligt brutit mot lagen eller mot villkor för tillstånd enligt lagen. Även i lagrådsremissen som föregick radio- och TV-lagen föreslogs att sändningstillstånd får återkallas om tillståndshavaren väsentligt brutit mot de villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 1-4 §§, dvs. även mot villkoret om förändrade ägarförhållanden (prop. 1995/96:160 s. 260).

Utgångspunkten vid arbetet med den nya radio- och TV-lagen har varit att sändningstillstånd meddelade av regeringen kan återkallas om inte tillståndshavaren följer bestämmelserna i lagen eller villkoren i sändningstillståndet. Av rent förbiseende har hänvisningen till villkoret om förändrade ägarförhållanden i 3 kap. 4 § fallit bort. I promemorian föreslogs därför att bestämmelsen skulle kompletteras så att den överensstämmer med det ursprungliga förslaget.

Flera remissinstanser har påpekat problemet med att programföretaget som innehar sändningstillståndet och är skyldigt att följa ett villkor om ägarförändringar, i många fall inte kan påverka aktieägarnas agerande och sina egna ägandeförhållanden. Mångfaldsrådet har anmärkt att skulle bolaget genom bestämmelse i bolagsordningen eller på annat sätt förbjuda överlåtelser av aktier, är ett sådant förbehåll ogiltigt enligt aktiebolagslagen (1975:1385). Slutsatsen är, enligt Mångfaldsrådet, att en tillståndshavare inte kan bryta mot ett sådant villkor; endast aktieägarna kan agera på ett sådant sätt att villkoret inte längre är uppfyllt.

Mångfaldsrådets anmärkning är korrekt. Bestämmelsen bör formuleras om så att den omfattar ett åsidosättande av villkoret när det är tillståndshavarens ägare som har orsakat att villkoret inte längre är uppfyllt. Såsom rådet konstaterat finns det inget hinder mot en sådan reglering bara därför att det rör sig om ett förhållande som ligger utom tillståndshavarens kontroll. Om ett programföretag har fått ett sändningstillstånd av regeringen och godtagit villkoren för tillståndet, har även företagets ägare ett ansvar för att villkoren är uppfyllda under hela tillståndstiden.

Mångfaldsrådet har även föreslagit att bestämmelsen skall utformas så att den ger regeringen en möjlighet att godkänna en ägarförändring. Enligt rådets mening föreligger en sådan möjlighet redan idag, trots att det inte har kommit till klart uttryck i lagen.

Enligt 12 kap. 1 och 2 §§ radio- och TV-lagen (1996:844) prövas återkallelse av tillstånd antingen av allmän domstol eller Radio- och TV-verket. Återkallelse av tillstånd på grund av överträdelse av villkor om ägarförhållanden bör rimligtvis falla under Radio- och TV-verkets prövning. Frågan om återkallelse tas dock först upp efter anmälan av regeringen. Detta innebär att regeringen i vart fall i efterhand måste ta ställning till en ägarförändring innan en återkallelse kan ske på den grunden.

Mångfaldsrådet har till uppgift att överväga och föreslå åtgärder för att stärka mångfalden och motverka skadlig ägar- och maktkoncentration inom massmedierna (dir 1995:13). Rådet har för avsikt att senast under år 1998 till regeringen överlämna ett betänkande som innehåller förslag till åtgärder som kan begränsa skadlig koncentration av ägandet av massmedierna. Regeringen finner att det därför inte är motiverat att i detta lagstiftningsärende föreslå mer omfattande ändringar av bestämmelserna på området. Någon uttrycklig möjlighet för regeringen att pröva en ägarförändring av ett programföretag som innehar sändningstillstånd bör för närvarande inte införas.

Genom radio- och TV-lagen infördes en möjlighet att meddela tillfälliga sändningstillstånd. Radio- och TV-verket får meddela tillstånd att under en begränsad tid om högst två veckor sända TV- eller ljudradioprogram som inte är närradio eller lokalradio (2 kap. 2 § fjärde stycket). Tanken är att en ansökan om att tillfälligt sända lägerradio i ett visst begränsat område eller från en idrottstävling som äger rum i flera kommuner skall kunna beviljas (prop. 1995/96:160 s. 78). Några följdbestämmelser om skyldighet att utse utgivare för dessa sändningar infördes dock inte i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (föreskriftslagen). Enligt 4 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen skall bl.a. ljudradio- och TV-program ha en utgivare. Regeringen föreslår därför att en sådan skyldighet införs föreskriftslagen.

I 6 kap. 9 § radio- och TV-lagen föreskrivs att den som sänder program med stöd av lagen skall använda en sådan beteckning för sina sändningar som har godkänts av Radio- och TV-verket samt att beteckningen skall anges minst en gång varje sändningstimme. Bestämmelsen gäller även för närradio. Såsom Radio- och TV-verket påpekat kan det ifrågasättas om bestämmelsen i föreskriftslagen om att varje närradiosändning skall avslutas med en uppgift om vilken sammanslutning som har sänt programmet, fyller någon funktion mot bakgrund av den ovan nämnda bestämmelsen i radio- och TV-lagen. En sändning i närradion innehåller ofta åsiktsyttringar. Regeringen anser att det är viktigt för denna sändningsform att lyssnaren direkt kan få besked om vilken sammanslutning som står bakom sändningen. Ett besked om vilken beteckning sammanslutningen använder kan inte anses tillräckligt. Ingen ändring bör därför ske i bestämmelserna.

8.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

3 kap. 3–6 §§

Paragraferna har omarbetats redaktionellt. 6a–6d §§, om sändningar i lokalradio, har arbetats in i 3–6 §§. Genom tillägget i 3 § första stycket andra meningen har de aktuella paragraferna gjorts tillämpliga även på sändningar som omfattas av tillstånd enligt 2 kap. 2 § fjärde stycket radio- och TV-lagen (1996:844).

8.2 Förslaget till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

3 kap. 2 §

Ändringen innebär att uppräknningen av vilka villkor staten får ställa på ett programföretag som sänder markbaserad ljudradio eller television med stöd av regeringens tillstånd, kompletteras med möjligheten att ställa krav på regionala sändningar och produktioner. Att regionalt sända program innebär att programmen skall nå befolkningen i en viss region. Det kan även innefatta en skyldighet att låta utsändningen av programmen ske från regionen. Med att regionalt producera program menas att programmen i huvudsak har framställts i en region, se avsnitt 6.

7 kap. 5 §

Ändringen i första stycket innebär att den högsta tillåtna annonstiden per timme i TV-sändningar höjs till tio minuter vad gäller sändningstiden mellan klockan 19.00 och 24.00. Enligt nuvarande regler får annonser endast i undantagsfall förekomma under tio minuter. Denna undantagsregel blir nu endast tillämplig för övrig sändningstid. Förändringen av annonsfördelningen under dygnet gäller för alla TV-programföretag som radio- och TV-lagen är tillämplig på. Det betyder att även programföretag som sänder i satellit och kabel omfattas. Reglerna om annonsmängd i ljudradion är oförändrade.

Bestämmelsens andra stycke innebär att den särskilda annonsbegränsningen under bästa sändningstid tas bort. Detta blir delvis en följd av ändringen i första stycket. Enligt nuvarande regler får annonser sändas under högst tio procent av sändningstiden mellan klockan 18.00 och 24.00. Det rymmer en genomsnittlig annonstid på sex minuter per timme. Ändringen medför att det under bästa sändningstid (mellan klockan 19.00 och 24.00) är tillåtet att sända annonser under tio minuter per timme.

Under övrig sändningstid får programföretagen, i enlighet med bestämmelsen i första stycket, sända annonser i åtta minuter. Eftersom den totala mängden annonser under ett dygns sändningstid är oförändrad, tio procent av sändningstiden per dygn, tillåts inte programbolagen sända mer annonser med de ändrade reglerna.

8 kap. 1 §

Undantaget i andra stycket för tillstånd enligt 2 kap. 2 § femte stycket är obehövligt eftersom skyldigheten till vidareändning omfattar TV-program och tillstånd enligt 2 kap. 2 § femte stycket endast omfattar ljudradioprogram.

11 kap. 2 §

I ett sändningstillstånd som meddelas av regeringen kan regeringen såsom villkor för sändningsrätten kräva att ägarförhållandena och inflytandet i företaget som får tillståndet inte får förändras mer än i begränsad omfattning. Ändringen i första stycket innebär att ett sådant villkor sanktioneras på samma sätt som övriga villkor, dvs. att det finns en möjlighet att återkalla tillståndet om villkoret har åsidosatts på ett väsentligt sätt. En sanktion mot en överträdelse av villkoret om ägarförändringar drabbar tillståndshavaren, dvs. programföretaget, men riktas egentligen mot programföretagets ägare, se avsnitt 7. En förutsättning är dock, i enlighet med bestämmelsen i 11 kap. 1 §, att åtgärden inte framstår som alltför ingripande.

Övergångsbestämmelser

Ändringarna skall träda i kraft den 1 juli 1997. För sändningar som har skett dessförinnan gäller äldre regler. Ett tillstånd som har beslutats enligt de äldre reglerna kommer att omfattas av förslagen, t.ex. vad gäller statens möjlighet att återkalla tillstånd.

Sammanfattning av promemorians förslag

Prop. 1996/97:101
Bilaga 1

I promemorian föreslås att annonsreglerna ändras på så sätt att den särskilda begränsning av mängden annonser som får sändas under bästa sändningstid tas bort och att högsta tillåtna annonsmängd höjs från åtta till tio minuter under sändningstiden mellan klockan 19.00 och 24.00. Det införs även en möjlighet för staten att i ett sändningstillstånd kräva skyldighet att sända regionalt producerade program. Bestämmelserna om återkallelse av tillstånd och om utgivare kompletteras något.

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden
dels att 3 kap. 6 a-6 d §§ skall upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 3 kap. 6 a § skall utgå,
dels att 3 kap. 3-6 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 3 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Sändningar i närradio

Sändningar med tillstånd av
Radio- och TV-verket

3 kap.
3 §²

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 4 kap. radio- och TV-lagen (1996:844) skall utse en utgivare för programverksamheten. Sammanslutningen skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är utgivare.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, skall sammanslutningen omedelbart utse ny utgivare. Denne skall an-

Varje sammanslutning som avser att sända ljudradio med stöd av 4 kap. radio- och TV-lagen (1996:844) skall utse en utgivare för programverksamheten. Detsamma gäller innehavare av tillstånd enligt lokalradiolagen (1993:120) eller enligt 2 kap. 2 § fjärde stycket radio- och TV-lagen. Sammanslutningen eller tillståndshavaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är utgivare.

Om den som är utsedd till utgivare inte längre är behörig eller hans uppdrag upphör, skall sammanslutningen eller tillståndshavaren omedelbart utse

¹ Senaste lydelse av
3 kap. 6 a § 1994:400
3 kap. 6 b § 1994:400
3 kap. 6 c § 1993:123
3 kap. 6 d § 1993:123.

² Senaste lydelse 1996:854.

mälas så som föreskrivs i första stycket.

ny utgivare. Denne skall anmälas så som föreskrivs i första stycket.

4 §³

En ställföreträdare för utgivaren skall vara godkänd av den sammanslutning som har utsett utgivaren. Utgivaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är ställföreträdare

En ställföreträdare för utgivaren skall vara godkänd av den sammanslutning som har utsett utgivaren eller av den som innehar tillståndet. Utgivaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är ställföreträdare.

5 §

Till varje anmälan enligt 3 eller 4 § skall fogas bevis att utgivaren eller ställföreträdaren uppfyller de behörighetsvillkor som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att han har åtagit sig uppdraget. I fråga om ställföreträdare skall det dessutom visas att sammanslutningen har godkänt honom.

Till varje anmälan enligt 3 eller 4 § skall fogas bevis att utgivaren eller ställföreträdaren uppfyller de behörighetsvillkor som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att han har åtagit sig uppdraget. I fråga om ställföreträdare skall det dessutom visas att sammanslutningen eller tillståndshavaren har godkänt honom.

6 §

Varje sändning av ett radioprogram i närradio skall avslutas med en uppgift om vilken sammanslutning som har sänt programmet. Om en ställföreträdare för utgivaren har tjänstgjort, skall det samtidigt lämnas en uppgift om ställföreträdarens namn.

När ställföreträdaren för en utgivare har tjänstgjort skall hans namn anges i sändningen. Dessutom skall varje sändning av ett radioprogram i närradio avslutas med en uppgift om vilken sammanslutning som har sänt programmet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1997.

³ Senaste lydelse 1994:400.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 §, 7 kap. 5 §, 8 kap. 1 § och 11 kap. 2 § radio- och TV-lagen (1996:844) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §

Villkor för sändningstillstånd får även avse skyldighet att

1. sända program till hela landet eller till en viss del av landet,

2. sända under en viss minsta tid,

3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,

4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket,

5. utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade,

6. bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen,

7. använda en viss sändningsteknik,

8. använda vissa radioändare,

9. ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,

10. iaktta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket om beriktigande även i fråga om ljudradion,

11. sända genmälen,

Villkor för sändningstillstånd får även avse skyldighet att

1. sända program till hela landet eller till en viss del av landet,

2. sända under en viss minsta tid,

3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,

4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket,

5. utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade,

6. bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen,

7. använda en viss sändningsteknik,

8. använda vissaradiosändare,

9. ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,

10. iaktta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket om beriktigande även i fråga om ljudradion,

11. sända genmälen,

12. i programverksamheten respektera den enskildes privat liv,

13. sända ett mångsidigt programutbud,

14. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,

15. till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt denna lag, och

16. utforma sändningarna på sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet.

12. i programverksamheten respektera den enskildes privat liv,

13. sända ett mångsidigt programutbud,

14. sända regionalt producerade program,

15. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,

16. till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt denna lag, och

17. utforma sändningarna på sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet.

7 kap.

5 §

Annonser får sändas högst åtta minuter under en timme mellan hela klockslag. I TV-sändning får denna tid dock i rena undantagsfall utsträckas till högst tio minuter. Om sändningstiden inte omfattar en timme mellan hela klockslag får annonser sändas under högst tio procent av den tiden.

Annonser får i en TV-sändning sändas under högst tio procent av sändningstiden per dygn samt under högst tio procent av sändningstiden mellan klockan 18.00 och 24.00.

Annonser får sändas högst åtta minuter under en timme mellan hela klockslag. I TV-sändning får denna tid dels i rena undantagsfall, dels under sändningstiden mellan klockan 19.00 och 24.00, utsträckas till högst tio minuter. Om sändningstiden inte omfattar en timme mellan hela klockslag får annonser sändas under högst tio procent av den tiden.

Annonser får i en TV-sändning sändas under högst tio procent av sändningstiden per dygn.

Programtjänster som uteslutande är avsedda för program där publiken erbjuds att beställa varor eller tjänster (försäljningsprogram) får trots vad som sägs i första och andra stycket sändas i televisionen. Med programtjänst avses ett samlat utbud av program som sänds under en gemensam beteckning. Utöver vad som följer av 6 kap. 9 § skall programtjänstens beteckning anges i början och i slutet av sändningen.

8 kap.

1 §

Var och en som äger eller annars förfogar över en anläggning för trådsändning där TV-program sänds vidare till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än tio bostäder skall se till att de boende i fastigheter som är anslutna till anläggningen kan ta emot sådana TV-sändningar som sker med stöd av tillstånd från regeringen och som är avsedda att kunna tas emot av var och en i området. Sändningarna skall kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen. Sändningsplikten gäller även sändningar som en tillståndshavare sänder för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd enligt 2 kap. 2 § femte stycket eller med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 3 kap. 5 §.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidare-sändning enligt 3 kap. 5 §.

11 kap.

2 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen får återkallas om tillståndshavaren väsentligt brutit mot de villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 1–3 §§ eller mot föreskrifterna i 6 kap. 1–5 §§ eller 7 kap. 1–10 §§.

Ett tillstånd som meddelats av regeringen får återkallas om tillståndshavaren väsentligt brutit mot de villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 1–3 §§ eller 4 § andra stycket eller mot föreskrifterna i 6 kap. 1–5 §§ eller 7 kap. 1–10 §§.

Ett tillstånd som meddelats av regeringen får också återkallas, om tillståndshavaren förfogar över mer än ett sådant tillstånd, antingen direkt eller genom företag där tillståndshavaren på grund av aktie- eller andelsinnehav eller avtal ensam har ett bestämmande inflytande. Återkallelsen skall då avse det eller de tillstånd som meddelats efter det första tillståndet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1997. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om sändningar som har skett före ikraftträdandet.

Sammanställning av remissyttranden över promemorian om vissa ändringar i annonsbestämmelserna i radio- och TV-lagen (1996:844), m.m. (dnr Ku97/187/RTV).

Prop. 1996/97:101
Bilaga 3

Remissinstanserna

Promemorian har tillställts följande remissinstanser; Justitiekanslern, Post- och telestyrelsen, Statskontoret, Riksrevisionsverket, Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Radio- och TV-verket, Granskningsnämnden för radio och TV, Rådet för mångfald inom massmedierna, Konkurrensverket, Konsumentverket/KO, Landstingsförbundet, Svenska Kommunförbundet, Sveriges Television AB, TV4 AB (publ), Teracom Svensk Rundradio AB, Sveriges Industriförbund, Sveriges Reklamförbund, Annonsörföreningen, Sveriges Köpmannaförbund, Copyswede, Svenska Journalistförbundet, Folkrörelsernas Medieforum, Svenska tonsättares internationella musikbyrå (STIM), Föreningen svenska kompositörer av populärmusik (SKAP), Allmänhetens pressombudsman och Sveriges Konsumentråd.

Justitiekanslern, Post- och telestyrelsen, Statskontoret, Stockholms universitet, Konkurrensverket, Konsumentverket/KO, Sveriges Television AB, STIM, Allmänhetens pressombudsman och Sveriges Konsumentråd har förklarat att de inte har några synpunkter på förslagen.

Promemorians förslag

1 Allmänna synpunkter från remissinstanserna

Göteborgs Universitet har anfört följande. Universitetet ifrågasätter ändringarna och anser att tillvägagångssättet är anmärkningsvärt och konsekvenserna av förslagen inte utredda. Förslaget är baserat på bristande kunskaper om lokal-TV-verksamheten idag; flertalet stationer har haft betydande ekonomiska problem och gjort betydande förluster. Det är osäkert om möjligheterna för TV4 att ta in mer annonser på något avgörande sätt skulle påverka de lokala stationernas ekonomi. Flera av dessa stationer ägs delvis av framgångsrika lokala dagstidningar, som själva borde haft möjlighet att satsa på lokal-TV om de bedömt detta som intressant. Det rimmar inte heller väl med tankarna om mångfald inom mediesektorn att de lokala stationerna på detta sätt knyts närmare TV4 samt med ett indirekt stöd till stationer som delvis ägs av starka landsortstidningar.

Rådet för mångfald inom massmedierna (mångfaldsrådet) har anfört följande.

Prop. 1996/97:101
Bilaga 3

Förfarandet att förslagen skall föreläggas riksdagen om TV4 sluter avtal med ett ospecificerat antal lokala TV-företag om att fortsätta med regionala sändningar kan väcka vissa betänkligheter eftersom den innebär att man knyter lagstiftningsbehovet till en bestämd förutsättning utan omedelbart samband med själva regleringen. Även om förutsättningen skulle vara uppfylld vid tidpunkten för ett riksdagsbeslut kan förhållandena komma att ändras av olika skäl som är svåra att förutse och som kan ligga utom kontroll för TV4. Frågan om lagstiftningen i så fall skall återföras till nuvarande lydelse lämnas öppen i promemorian.

Det är dessutom ingalunda självklart att lokala TV-stationer har betydelse för mångfalden inom nyhetsförmedling och opinionsbildning. Det hänger samman med att den dominerande lokala tidningen på orten ofta har ett inflytande över verksamheten. Just nu finns det lite som tyder på att de nyheter och annat aktualitetsmaterial som förmedlas genom den lokala televisionen tillför den lokala eller regionala debatten något väsentligt. Ofta handlar det om att återge material som redan tidningarna behandlat. Visserligen innebär TV-sändningarna fler distributionskanaler för sådant material men knappast någon ökad mångfald för mediekonsumenter, eftersom dominansen för en enda lokal eller regional nyhetsförmedlare snarare ökar än minskar. Utrymmet för andra intressen att göra sig hörda kan därmed möjligen t.o.m. minska. Det avgörande i detta fall är att ägarintressena inte tillåts spela en roll för de regionala redaktionernas oavhängighet. Endast i den mån dessa redaktioner producerar eget material och kan agera självständigt i förhållande till både de lokala ägarna – exempelvis dominerande tidningar på orten – och till medieintressen på riksnivå kan den lokala privata televisionen öka mångfalden.

2 Vissa ändringar i annonsbestämmelserna

Promemorian:

Den särskilda begränsning av mängden annonser som får sändas under bästa sändningstid utgår och annonsinslagens längd under en timme tillåts ökas till tio minuter under sändningstiden mellan klockan 19.00 och 24.00.

Remissinstanserna:

Förslaget tillstyrks eller lämnas utan erinran av de flesta av remissinstanserna.

Granskningsnämnden för radio och TV ifrågasätter om annonsregeln inte gjorts onödigt komplicerad och anser att den föreslagna tiominutersregeln kan göras generell. Nämnden är tveksam till om regeln om åttaminuters reklam under övrig tid behövs eftersom skälet bland annat är att förskona barn från reklam och detta syfte uppfylls med förbudet mot att sända reklam i anslutning till barnprogram.

Mångfaldsrådet konstaterar att den föreslagna finansieringsmetoden med en förlängning av annonstiden från åtta till tio minuter under kvällstid inte är helt oproblematisk mot bakgrund av frågan om reklamköparnas inflytande över programverksamheten. Enligt rådets mening kan en utökad annonstid rimligtvis allmänt befaras medföra att konsekvenserna av reklamberoendet hos TV-företagen blir mer påtagliga.

Industriförbundet tillstyrker förslaget men anser att radio- och TV-lagen borde ansluta till TV-direktivets regler.

Reklamförbundet tillstyrker förslaget och påpekar samtidigt att Sverige borde ansluta sig till TV-direktivets regler om högsta tillåtna reklamtid i televisionen.

Annonsörföreningen anser att förslaget gagnar annonsörerna och kan ge fler annonsörer möjligheter att utnyttja TV som ett reklammedium, vilket ökar den fria konkurrensen.

Sveriges köpmannaförbund har inget att erinra mot förslaget.

3 Regionalt producerade program

Promemorian:

Ett sändningstillstånd som har meddelats av regeringen skall kunna förenas med en skyldighet att sända regionalt producerade program.

Remissinstanserna:

De flesta remissinstanserna är positiva till förslaget eller lämnar det utan erinran.

Göteborgs Universitet anser att förslaget är rimligt men att det kan ifrågasättas om inte kravet på sådan produktion redan täcks av villkoret om mångsidigt programutbud. Universitetet anser att om det är den lokala programverksamheten regeringen värnar om krävs andra åtgärder; t.ex. att förhandla fram sändningstillstånd med de enskilda stationerna och låta tillstånd avse en viss tid varje dag samt därefter omförhandla sändningstillståndet för TV4.

Radio- och TV-verket (RTV) anser att det föreslagna villkoret innebär att krav på programmens ursprung kan ställas men inte att de regionalt producerade programmen även skall sändas ut regionalt.

TV4 AB (publ) anser att det i tillståndskatalogen bör förtydligas skillnaden mellan regionalt producerade program och regionala sändningar.

Mångfaldsrådet anser att den formulering som används i lagen inte är entydig när det gäller skyldigheten att sända regionalt producerade program; en sådan skyldighet kan avse både regionala och rikstäckande sändningar. Båda typerna av verksamhet bör enligt rådets mening ingå i skyldigheten för programföretaget. Utan något uttalande, åtminstone i motiven, om detta försvåras dock tillsynen över efterlevnaden av det nya villkoret, enligt rådet. Mångfaldsrådet anmärker även att det inte framgår av promemorian om tanken är att det sändningstillstånd som meddelades TV4 den 12 december 1996 skall kompletteras i efterhand med ett nytt

villkor med stöd av den nya punkt 14 i 3 kap. 2 § radio- och TV-lagen; skulle detta vara avsikten bör de rättsliga förutsättningarna för detta belysas.

Prop. 1996/97:101
Bilaga 3

Industriförbundet motsätter sig inte förslaget men påpekar att en sådan plikt kan vara ekonomiskt betungande och det är viktigt att den utformas så att den inte äventyrar kanalens programkvalitet, lönsamhet eller möjligheter att anpassa upplägget till utvecklingen.

Annonsörföreningen tillstyrker förslaget och påpekar att det är ett stort allmän- och regionalpolitiskt värde att regioners problem och frågeställningar kan belysas i regional-TV. Föreningen konstaterar även att det genom bibehållande av regionala TV-sändningar skapas vidare förutsättningar för regionala TV-reklam, vilket gynnar lokala mindre företag och leder till regional mediekonkurrens.

Sveriges köpmannaförbund avstyrker förslaget med det skälet att kravet redan ryms i de nuvarande villkoren om en skyldighet att sända ett mångsidigt programutbud.

Svenska Journalistförbundet anser det positivt att regeringen vidtar åtgärder för att trygga de lokala TV-bolagens fortsatta existens men har svårt att överblicka om den valda metoden med ökad tid för annonsinslag är den bästa.

Folkrörelsernas Medieforum anser att förslaget är angeläget och anför att TV4:s sändningstillstånd bör förenas med föreskrifter om de regionala redaktionernas antal och geografiska placering på ett sätt som motsvarar de nuvarande lokala TV-stationerna. Medieforum konstaterar dock att det är omöjligt att avgöra i vad mån TV4:s ekonomi kan tåla en regional förpliktelse av det slag som angivits.

4 Övrigt

Promemorian:

Återkallelse av sändningstillstånd skall kunna ske om programföretaget väsentligt brutit mot något av de villkor regeringen ställt. Bestämmelserna om utgivare kompletteras på så sätt att även den som meddelas ett tillfälligt sändningstillstånd skall utse utgivare.

Remissinstanserna:

Remissinstanserna tillstyrker förslaget om komplettering av bestämmelsen om återkallelse av tillstånd eller lämnar förslaget utan erinran. Förslaget om komplettering av bestämmelsen om utgivare tillstyrks eller lämnas utan erinran av instanserna.

Göteborgs Universitet påtalar problemet med att TV4 som tillståndshavare möjligtvis inte kan påverka att ägarförhållandena förändras. Enligt Universitetet kan en ägare, som av något skäl måste sälja sina aktier, använda detta som hot för att få igenom sina krav; om inte kraven accepteras erbjuds aktierna till ett större medieföretag och då hotas TV4:s möjlighet att sända.

Radio- och TV-verket (RTV) har inget att erinra mot att reglerna kring anmälan av utgivare för närradio respektive lokalradio förs samman. Verket ifrågasätter om inte reglerna om lokala digitala ljudradio-sändningar bör överensstämma med dem som gäller närradio och lokalradio. Vidare framför verket önskemål om en ändring i 2 kap. 4 § radio- och TV-lagen som gör det möjligt att låta registret över tillståndshavare/anmälningspliktiga även få innehålla den till RTV anmälda utgivaren. RTV föreslår också att bestämmelsen i 3 kap. 6 § lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden angående avannonsering av radioprogram i närradio tas bort eftersom den inte behövs.

Mångfaldsrådet har anfört följande angående frågan om återkallelse av tillstånd

Det kan ifrågasättas om inte den föreslagna bestämmelsen vilar på ett slags tankefel. Om, vilket i regel får antas vara fallet, sändningstillstånd har meddelats ett aktiebolag, kan detta bolag inte – lika litet som något annat aktiebolag – kontrollera sina ägandeförhållanden. Skulle bolaget genom bestämmelse i bolagsordningen eller på annat sätt förbjuda överlåtelse av aktier, är ett sådant förbehåll ogiltigt enligt 3 kap. 2 § aktiebolagslagen. Börsintroduktionen av TV4 minskar ytterligare kontrollen över ägarförhållandena. En annan sak är att ägarna kan avtala om hembudsskyldighet, men inte heller dessa kan träffa ett avtal som innebär ett generellt överlåtelseförbud. Som regel gäller alltså att tillståndshavaren inte kan bryta mot ett sådant villkor som avses i 3 kap. 4 § andra stycket. Däremot kan någon av ägarna agera på ett sådant sätt att villkoret inte längre blir uppfyllt. Det föreligger därför risk att bestämmelsen blir verkningslös.

Regeringen måste emellertid självfallet ha möjlighet både att uppställa ett sådant villkor som nu avses och att återkalla ett tillstånd när villkoret inte är uppfyllt. Den omständigheten att det här rör sig om ett villkor rörande ett förhållande som ligger utom tillståndshavarens kontroll innebär inte något hinder mot en sådan reglering.

Den åsyftade ordningen kan således åstadkommas, om ändringen av 11 kap. 2 § får en annan lydelse än den föreslagna, så att den inte längre förutsätter att det skall vara tillståndshavaren som brutit mot det berörda villkoret. Lagen bör för sådant fall ge regeringen möjlighet att godkänna en ägarförändring. Det kan hävdas att en sådan möjlighet föreligger redan idag, trots att det inte har kommit till klart uttryck i lagen.

Med hänvisning till vad som sålunda har anförts föreslår rådet att 11 kap. 2 § första stycket radio- och TV-lagen får behålla sin nuvarande lydelse men att stycket kompletteras med en mening av följande innehåll: "Detsamma gäller, om ett sådant villkor som avses i 3 kap. 4 andra stycket utan regeringens godkännande har åsidosatts på ett väsentligt sätt

Svenska Journalistförbundet tillstyrker förslaget.

Folkrörelsernas Medieforum anser att det i framtiden kan vara befogat att inte bara binda TV-bolaget vid "ägarbilda bestämmelser" utan även de aktieägare som är aktuella vid tiden för tillståndet.

Prop. 1996/97:101
Bilaga 3

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med
föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och
yttrandefrihetsgrundlagens områden

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1559) med föreskrifter på
tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden
dels att 3 kap. 6 a–6 d §§ skall upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 3 kap. 6 a § skall utgå,
dels att 3 kap. 3–6 §§ samt rubriken närmast före 3 kap. 3 § skall ha
följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Sändningar i närradio

Sändningar med tillstånd av
Radio- och TV-verket

3 kap.
3 §²

Varje sammanslutning som
avser att sända ljudradio med
stöd av 4 kap. radio- och TV-
lagen (1996:844) skall utse en
utgivare för programverksam-
heten. Sammanslutningen skall
till Radio- och TV-verket anmäla
vem som är utgivare.

Varje sammanslutning som
avser att sända ljudradio med
stöd av 4 kap. radio- och TV-
lagen (1996:844) skall utse en
utgivare för programverksam-
heten. Detsamma gäller inne-
havare av tillstånd enligt lokal-
radiolagen (1993:120) eller
enligt 2 kap. 2 § fjärde stycket
radio- och TV-lagen. Samman-
slutningen eller tillstånds-
havaren skall till Radio- och
TV-verket anmäla vem som är
utgivare.

Om den som är utsedd till
utgivare inte längre är behörig
eller hans uppdrag upphör, skall
sammanslutningen omedelbart

Om den som är utsedd till
utgivare inte längre är behörig
eller hans uppdrag upphör, skall
sammanslutningen eller till-

¹ Senaste lydelse av
3 kap. 6 a § 1994:400
3 kap. 6 b § 1994:400
3 kap. 6 c § 1993:123
3 kap. 6 d § 1993:123.

² Senaste lydelse 1996:854.

utse ny utgivare. Denne skall anmälas så som föreskrivs i första stycket.

ståndshavaren omedelbart utse ny utgivare. Denne skall anmälas så som föreskrivs i första stycket

4 §³

En ställföreträdare för utgivaren skall vara godkänd av den sammanslutning som har utsett utgivaren. Utgivaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är ställföreträdare.

En ställföreträdare för utgivaren skall vara godkänd av den sammanslutning som har utsett utgivaren eller av den som innehar tillståndet. Utgivaren skall till Radio- och TV-verket anmäla vem som är ställföreträdare.

5 §

Till varje anmälan enligt 3 eller 4 § skall fogas bevis att utgivaren eller ställföreträdaren uppfyller de behörighetsvillkor som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att han har åtagit sig uppdraget. I fråga om ställföreträdare skall det dessutom visas att sammanslutningen har godkänt honom.

Till varje anmälan enligt 3 eller 4 § skall fogas bevis att utgivaren eller ställföreträdaren uppfyller de behörighetsvillkor som anges i yttrandefrihetsgrundlagen och att han har åtagit sig uppdraget. I fråga om ställföreträdare skall det dessutom visas att sammanslutningen eller tillståndshavaren har godkänt honom.

6 §

Varje sändning av ett radioprogram i närradio skall avslutas med en uppgift om vilken sammanslutning som har sänt programmet. Om en ställföreträdare för utgivaren har tjänstgjort, skall det samtidigt lämnas en uppgift om ställföreträdarens namn.

När ställföreträdaren för en utgivare har tjänstgjort skall hans namn anges i sändningen. Dessutom skall varje sändning av ett radioprogram i närradio avslutas med en uppgift om vilken sammanslutning som har sänt programmet

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1997.

³ Senaste lydelse 1994:400.

2 Förslag till lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 §, 7 kap. 5 §, 8 kap. 1 § och 11 kap. 2 § radio- och TV-lagen (1996:844) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap. 2 §

Villkor för sändningstillstånd får även avse skyldighet att

1. sända program till hela landet eller till en viss del av landet,

2. sända under en viss minsta tid,

3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,

4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket,

5. utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade,

6. bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen,

7. använda en viss sändningsteknik,

8. använda vissa radioändare,

9. ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,

10. iaktta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket om beriktigande även i fråga om ljudradion,

11. sända genmälen,

12. i programverksamheten respektera den enskildes privatliv,

Villkor för sändningstillstånd får även avse skyldighet att

1. sända program till hela landet eller till en viss del av landet,

2. sända under en viss minsta tid,

3. samtidigt sända ett visst minsta antal program i varje område,

4. bereda utrymme för sändningar som är särskilt anpassade för syn- eller hörselskadade enligt 2 kap. 1 § andra stycket,

5. utforma sändningar på ett sådant sätt att de blir tillgängliga för funktionshindrade,

6. bereda utrymme för sändningar som sker med stöd av tillstånd av regeringen,

7. använda en viss sändningsteknik,

8. använda vissaradiosändare,

9. ta hänsyn till ljudradions och televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen,

10. iaktta bestämmelsen i 6 kap. 3 § första stycket om beriktigande även i fråga om ljudradion,

11. sända genmälen,

12. i programverksamheten respektera den enskildes privatliv,

13. sända ett mångsidigt programutbud,

14. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,

15. till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt denna lag, och

16. utforma sändningarna på sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet.

13. sända ett mångsidigt programutbud,

14. regionalt sända och producera program,

15. kostnadsfritt sända meddelanden som är av vikt för allmänheten om en myndighet begär det,

16. till Granskningsnämnden för radio och TV lämna uppgifter som är nödvändiga för nämndens bedömning om sända program stämmer överens med de villkor som har meddelats enligt denna lag, och

17. utforma sändningarna på sådant sätt att de inte endast kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet.

7 kap.

5 §

Annonser får sändas högst åtta minuter under en timme mellan hela klockslag. I TV-sändning får denna tid dock i rena undantagsfall utsträckas till högst tio minuter. Om sändningstiden inte omfattar en timme mellan hela klockslag får annonser sändas under högst tio procent av den tiden.

Annonser får i en TV-sändning sändas under högst tio procent av sändningstiden per dygn samt under högst tio procent av sändningstiden mellan klockan 18.00 och 24.00.

Annonser får sändas högst åtta minuter under en timme mellan hela klockslag. I TV-sändning får denna tid dels under sändningstiden mellan klockan 19.00 och 24.00 dels i rena undantagsfall, utsträckas till högst tio minuter. Om sändningstiden inte omfattar en timme mellan hela klockslag får annonser sändas under högst tio procent av den tiden.

Annonser får i en TV-sändning sändas under högst tio procent av sändningstiden per dygn

Programtjänster som uteslutande är avsedda för program där publiken erbjuds att beställa varor eller tjänster (försäljningsprogram) får trots vad som sägs i första och andra stycket sändas i televisionen. Med programtjänst avses ett samlat utbud av program som sänds under en gemensam beteckning. Utöver vad som följer av 6 kap. 9 § skall programtjänstens beteckning anges i början och i slutet av sändningen.

8 kap.

1 §

Var och en som äger eller annars förfogar över en anläggning för trådsändning där TV-program sänds vidare till allmänheten och varifrån sändningarna når fler än tio bostäder skall se till att de boende i fastigheter som är anslutna till anläggningen kan ta emot sådana TV-sändningar som sker med stöd av tillstånd från regeringen och som är avsedda att kunna tas emot av var och en i området. Sändningarna skall kunna tas emot på ett tillfredsställande sätt och utan kostnad för själva mottagningen. Sändningsplikten gäller även sändningar som en tillståndshavare sänder för att uppfylla skyldigheten att sända till hela landet eller till delar av landet, men där sättet att sända inte kräver regeringens tillstånd.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd enligt 2 kap. 2 § femte stycket eller med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 3 kap. 5 §.

Sändningsplikten omfattar inte sändningar som sker med stöd av tillstånd till vidareändning enligt 3 kap. 5 §.

11 kap.

2 §

Ett tillstånd som meddelats av regeringen får återkallas om tillståndshavaren väsentligt brutit mot de villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 1-3 §§ eller mot föreskrifterna i 6 kap. 1-5 §§ eller 7 kap. 1-10 §§.

Ett tillstånd som meddelats av regeringen får återkallas om tillståndshavaren väsentligt brutit mot de villkor som förenats med tillståndet med stöd av 3 kap. 1-3 §§ eller mot föreskrifterna i 6 kap. 1-5 §§ eller 7 kap. 1-10 §§. Detsamma gäller, om ett sådant villkor som avses i 3 kap. 4 § andra stycket har åsidosatts på ett väsentligt sätt.

Ett tillstånd som meddelats av regeringen får också återkallas, om tillståndshavaren förfogar över mer än ett sådant tillstånd, antingen direkt eller genom företag där tillståndshavaren på grund av aktie- eller andelsinnehav eller avtal ensam har ett bestämmande inflytande. Återkallelsen skall då avse det eller de tillstånd som meddelats efter det första tillståndet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1997. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om sändningar som har skett före ikraftträdandet.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1997-03-03

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bertil Voss, justitierådet Johan Munck, regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist.

Enligt en lagrådsremiss den 27 februari 1997 (Kulturdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden,
2. lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Lena Hjelmtoft.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 mars 1997

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråd Hjelm-Wallén, Peterson, Freivalds, Wallström, Tham, Åsbrink, Schori, Blomberg, Andersson, Winberg, Uusmann, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson, Klingvall, Östros, Messing

Föredragande: statsrådet Ulvskog

Regeringen beslutar proposition 1996/97:101 Vissa ändringar i annonsbestämmelserna i radio- och TV-lagen (1996:844), m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar upp- häver eller upprepar ett normgivnings- bemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG- regler
Radio- och TV-lagen (1996:844)		389L0552